

Az elkövetkező években nagyszabású beruházásra készül a pénzügyi kormány

27 állammal kötöttünk eddig legnagyobb kedvezményű vagy tarifális szerződést. — Bud János írta meg az első magyar árstatisztikát. — A gyermek-munkásokról és a válásról is írt tanulmányt a pénzügyminiszter, aki éveken át lapszerkesztő is volt. — Több mint 21 millió pengő a pénzügyminisztérium üzemeinek a feleslege.



Bud János dr. pénzügyminiszter.

A legtöbb ember fináncra, adóra és ennek velejárójára, a végrehajtóra gondol, ha ennek a minisztériumnak a nevét hallja. A miniszteriális urak arca elkomorul, ha arra a tekervényes várbeli palotára fordul a szó és hamar elhangzik egy-egy epés megjegyzés abban az irányban, hogy bizony ezt is, azt is meg lehetett volna csinálni, már minden megvolt és akkor jött a pénzügy... A többit tudjátok...

Hát hiszen az is bizonyos, hogy ha a pénzügyminiszter minden, egyébként becsületes, jószándékú kívánság előtt knyitná az állam pénztárcáját, hamar kiszaladna onnan az utolsó pengő krajcár is. Viszont minden időben, minden kormányban a pénzügyminiszternek kell a legszigorúbbnak lennie. Nálunk különösképpen áll ez az igazság, mert Bud Jánosnak igazán nem volt rózsalevelekkel kipárnázva a

báronyszéke, mikor a haláltáncba vezett pénz a mélységbe készült rántani magát az egész dolgozó és éppen ezért éhező magyar társadalmat. Azóta megváltoztak az idők és lassan-lassan eltűntek még a Szabadság-térről is azok az obskurus fiatalemberek, akik a tőzsde kapujában fél délelőtt többet kerestek, mint becsületet ember egész hónapi munkával. Csak most, a gyógyulás során döbbenünk rá, hova jutott akkor ez a konjunktúra karjaiban vergődő nemzet. A muló évekkkel — így van ez jól — a lázas napok emléke is szürkül, de a nemzet komolyan gondolkodó elemei sem ma, sem a jövőben nem fogják elfelejteni, hogy Magyarországnak az a pénzügyminisztere, aki ezt az idegölő, kockázatos, ezerfortélyos háborút sikeresen vitte véghez, méltó minden magyar ember becsülésére. Érdeemes egy pillantást vetni Bud János pályafutására.

37 éves korában már miniszteri tanácsos volt Bud János.

Budfalvi *Bud János* dr. magyar királyi pénzügyminiszter 1880 május 30-án született. Középiskoláit Nagyváradon, egyetemi tanulmányait pedig a budapesti tudományegyetemen végezte, ahol államtudori oklevelet nyert. 1901-ben a Központi Statisztikai Hivatal szolgálatába állt, ahol 1902 novemberében segédfogalmazóvá nevezték ki. A Központi Statisztikai Hivatalból, mint miniszteri segédtitkár 1912 májusában a kereskedelmi minisztériumba rendelték be szolgálatra, ahol a vámpolitikai előkészítő munkálatokkal bízták meg. A kereskedelmi minisztériumban töltött szolgálati ideje alatt több nagyobb problémával foglalkozott, így elkészítette a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződésekre vonatkozó memorandumot, dolgozatot készített a vámpolitikai és szociális érhek összefüggéséről és a kvóta kérdéséről.

A háború kitörésétől kezdve a hadviseléssel kapcsolatos gazdasági és szociális ügyekben dolgozott és 1916-ban a már akkor felállított Közélelmezési Hivatalhoz helyezték át. Ottani munkásságát előljárói annyira honorálták, hogy több soron kívüli előléptetés után 1917-ben, tehát 37 éves korában miniszteri tanácsosi címet kapott. 1918-ban az *Országos Árvizsgáló Bizottság* alelnökévé nevezték ki, 1920-ban pedig a műegyetem tanári karának egyhangú meghívására mint műegyetemi rendes tanár a gazdaságpolitikai tanszéket foglalta el. 1921 decemberében az akkori gazdasági nehézségek miatt újra megszervezett közélelmezési minisztériumban államtitkár lett, ezzel együtt azonban műegyetemi tanári teendőit is ellátta. 1922

októberében már mint közélelmezési miniszter és az *Országos Közélelmezési Tanács* elnöke lép a kormány tagjai közé, 1924-ben pedig mint tárcanélküli minisztert, a pénzügyminisztérium adminisztratív ügyeinek intézésére kérte fel a kormányelnök.

1924 novemberében lett Bud János pénzügyminiszter. Közpályája alatt több kintetetésben részesült. Így 1917-ben a polgári hadi érdemkeresztrel, 1924-ben kormányzói teljes elismeréssel jutalmazták kiváló szolgálatait, 1925-ben pedig a kormányzó az ország gazdasági talpraállítása és pénzügyi rekonstrukciója terén szerzett érdemeinek elismerésül az elsőosztályú magyar érdemkeresztrel tüntette ki.

Bud János dr. tisztviselői szolgálata alatt több külföldi kiküldetésben vett részt. Így 1907-ben a kormányt képviselte a kopenhági nemzetközi statisztikai kongresszuson, 1909-ben pedig a kereskedelmi miniszter a nyugati államok háziipari viszonyainak tanulmányozására küldte ki. Irodalmi működésének eredményei a következők:

Dolgozatai jelentek meg a bűnügyi statisztikáról, első nagyobb tanulmánya pedig a „Bűnügyi statisztikánk és kriminalisztikánk iránya” címen látott napvilágot. Az 1900. évi népszámlálás eredményeit tartalmazó munka tizedik kötetét, amely a népesség foglalkozását tárgyalja, ő szerkesztette. *Megírta az első magyar dr. statisztikát.* Tanulmányt írt a gyermekmunkásságról, a kivándorlásról és az elválásról. Tanulmányainak egy része a Jogtudományi Közlönyben jelent meg, másrésze pedig a Közgazdasági Szemleiben, amelyet mint a Közgazdasági Társaság igazgatója, több éven át szerkesztett. Az utóbbi tudományos folyóiratba tanulmányt írt a gazdasági társadalmi koncentrációról és a bolsevizmusról. Tudományos kutatásainak és munkásságának elismerésül 1911-ben a budapesti tudományegyetem a statisztikából magántanárrá habilitálta. 1917-ben pedig ugyanezen az egyetemen a rendkívüli tanári címmel tüntették ki.

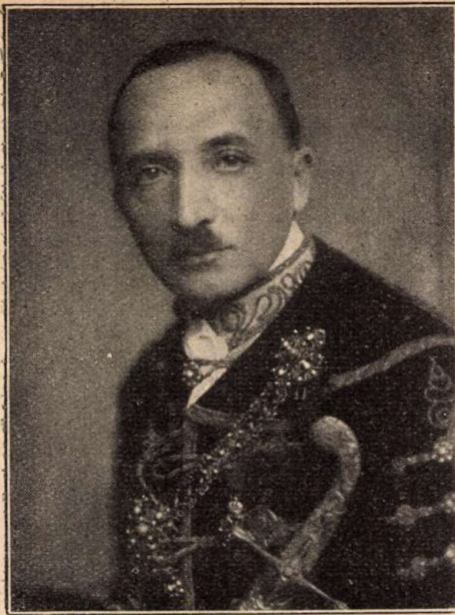
Bud János dr. 1924 december 23-án időközi választás alkalmával Rétságon egyhangulag nemzetgyűlési mandátumot kapott, majd az 1926. évi általános választások alkalmával Rétságon egyhanguan és Békéscsabán 7000 szótöbbséggel Szeder Ferencel szemben országgyűlési képviselővé választották.

Nézzük már most, mit is csinált Bud János?

Teljesség kedvéért a szanalási kölcsönig kell visszamenntünk.

Allamháztartás.

A Nemzetek Szövetsége és a magyar kormány által közös egyetértésben megállapított szanalási program célja az volt, hogy a magyar állam háztartásának egyensúlya



Havas Jenő dr. h. államtitkár, az elnöki ügyosztály főnöke.

két és fél év alatt (1924. évi január hó 1-től 1926. évi június hó végéig) helyreálljon. A szanalási időszak alatt jelentkező deficitek fedezésére vettünk fel 1924-ben nettó 250 millió aranykorona újjáépítési kölcsönt, de csupán az első félévben kellett az újjáépítési kölcsönnek aránylag csekély részét az államháztartás deficitjére fordítani, a szanalás tényleges megkezdésétől, azaz 1924 július 1-től kezdve azonban a kormány takarékosági rendszabályai és az ország lakosságának áldozatkészsége folytán az államháztartás helyzete annyira javult, hogy az újjáépítési kölcsönt deficittek fedezésére nem kellett igénybevenni, sőt: az államháztartás jelentékeny bevételi többleteket tudott felmutatni.

Ennek következtében programszerűleg 1926 június 30-án megszüntették Magyarországnak az újjáépítési kölcsön felvételével kapcsolatos népszövetségi pénzügyi ellenőrzését és ekkor befejezte eredményes működését a Nemzetek Szövetsége által kiküldött főbiztos, ifj. Smith Jeremiás is.

A magyar kormány a szanalás befejezése óta is ugyanazokat az elveket követi, amelyek a szanalás sikerére vezettek és amelyeknek célja: *szilárd alapokon nyugvó államháztartási egyensúly és a gazdasági élet fejlesztése*. Ezt bizonyítják a szanalás utáni évek költségvetései és a kormány beruházási tevékenysége is.

* A magyar állam költségvetési éve július hó 1-jétől június hó 30-áig tart. A szanalás befejezése utáni időre szóló első költségvetések már az új magyar valutában, pengőértékben készültek és főbb adataik

— a magyar állam költségvetésében alkalmazott bruttó rendszer szerint — a következők:

1926/27. évi költségvetés.

Kiadások.

	millió pengő
Állami adósságok	92.1
Békeszerződési terhek	7.7
Személyi kiadások	247.4
Dologi kiadások	236.8
Hozzájárulások az önkormányzatok alkalmazottainak és nyugdíjasainak járandóságaihoz	41.4
Nyugellátások	84.9
Beruházások	13.9
Összesen	724.2

Bevételek.

Tárcabevételek (fuvarozási illetékekkel)	94.7
Közszolgáltatási (adó természetével bíró) bevételek	630.1
Összesen	724.8
Felesleg	0.6

1927/28. évi költségvetés.

Kiadások.

Állami adósságok	90.1
Békeszerződési terhek	5.8
Személyi kiadások	253.5
Dologi kiadások	249.5
Hozzájárulások az önkormányzatok alkalmazottainak és nyugdíjasainak járandóságaihoz	45.8
Nyugellátások	94.9
Beruházások	13.9
Összesen	753.5

Bevételek.

Tárcabevételek (fuvarozási illetékekkel)	96.5
Közszolgáltatási bevételek	657.2
Összesen	753.7
Felesleg	0.2

Ezek szerint mindkét év költségvetése felesleget mutat.

Az állami adósságok kiadásai az 1927/28. évre csökkenést mutatnak, ez a csökkenés azonban csak látszólagos és onnan származik, hogy az állami üzemeket terhelő állami adósságok szolgáltatát, amely az 1926—27. évben még az állami adósságoknál is elő volt irányozva, az 1927/28. évtől kezdődőleg már csupán az állami üzemeknél irányozták elő.

A békeszerződési terhek költségei a *Jóvá-tételi Bizottság* által megállapított összegeknek felelnek meg, de 1926/27-ben még egyes hátralékoknak költségeiről is gondoskodni kellett.



Szabóky Alajos dr. államtitkár.

A személyi kiadások, dologi kiadások, hozzájárulások és nyugellátások költségeinek emelkedését csaknem kizárólag a lakásbérek emelkedése okozza. A lakásbérek ugyanis az infláció következtében a háború előtti béreknek alig 2–3 százalékára süllyedtek, miért is már a szanálási program gondoskodott azoknak fokozatos emeléséről. E fokozatos emelés a szanálás után is folytatódott s ennek eredményeképpen az üzlethelyiségek és iparvállalatok házbérei, valamint a kisebb városok és faluk lakásainak bére már elérte a háború előtti színvonalat, a nagy városok lakásbérei pedig 1927 novemberben már 75%-át érik el a háború előtti béreknek. A nyugellátások költségeit ezenkívül az állami alkalmazottak létszámapasztásával kapcsolatban a nyugdíjazott alkalmazottak járandóságait is emelik.

A bevételek előirányzatában, különösen az 1927/28. évi költségvetésben, már kifejezésre jutnak a kormány adómerséklési intézkedései. A szanálás sikere érdekében ugyanis átmenetileg oly súlyos adóterhet kellett róni az ország lakosságára, amelyet a gazdasági élet huzamosabb időn át nem tudott volna elviselni, már pedig sorvadó gazdasági élet mellett nem lehet az államháztartás egyensúlya stabil. Éppen ezért a kormány a szanálás sikerének tartóssága érdekében arra törekedett, hogy a túl magas adóteher csökkentésével és a szociális szempontoknak az adózás terén való érvényesítésével a gazdasági életet fellenlédítse és ezáltal az adóképeességet növelje.

Már a szanálás alatt előbb felére redukálta, utóbb teljesen megszüntette a lakásadó jellegű kincstári házhazsonrészesedést, a forgalmi adó kulcsát 3 százalékról kétfőre csökkentette, a cukoradót leszállította és a vámkezelési illetéket eltörölte. Az államháztartás helyzetének további javulása során a kormány különösen a kereseti adónál, valamint a jövedelem- és vagyonadónál az adómentes létminimum összegének felemelésével, az elsőrendű élet-szükségleti cikkek közül a kenyér, liszt stb. forgalmi adójának megszüntetésével és az illetékek leszállításával igyekezett az adóterhet tovább enyhíteni. Ezenkívül a kereskedelmi szerződések megkötése által a vámtarifa számos tétele mérséklődött. Megjegyzendő, hogy eddig Magyarországnak 27 állammal van részint legnagyobb kedvezményes, részint pedig tarifális szerződése. Hogy mindezek ellenére az előirányzott bevételek végösszege emelkedést mutat, az a gazdasági élet kedvező fejlődésével kapcsolatban növekvő forgalomnak és fogyasztásnak, továbbá a házbérek emelkedésével kapcsolatosan a házadóbevételek növekedésének tulajdonítható.

A költségvetésben az állami közigazgatás költségeitől teljesen különválasztva vannak feltüntetve az állami üzemek (posta, távirtda és távbeszélő, postatakarék-pénztár, államvasutak, állami vas-, acél- és gépgyárak, állami erdőgazdasági birtokok, állami mezőgazdasági birtokok, selyemtenyésztés és kőszénbányászat) költségvetésével. Az üzemek költségvetései az 1926/27. költségvetési évben összesen 16.6 millió pengő, az 1927/28. költségvetési évben pedig összesen 21.1 millió pengő felesleget mutatnak. Minthogy ezeket a feleslegeket mindkét költségvetési évben az üzemek beruházásaira fordítja a kormány, ezért a költségvetésekben az állami üzemeknek a beruházásokkal együtt számított kiadásai és bevételei teljesen kiegyenlítik egymást és az 1926/27. költségvetési év előirányzatában 419.4 millió pengőt, az 1927/28. költségvetési év előirányzatában 438.8 millió pengőt tesznek ki.

Magyarországon a háború és az azt követő forradalmi idők alatt, tehát mintegy tíz év alatt, csaknem teljesen szüneteltek a beruházások. Ez idő alatt tehát az állami közigazgatás és az állami üzemek épületei és berendezései, továbbá az ország ármentesítő berendezései, forgalmi útjai és eszközei stb. rendkívül leromlottak. A súlyos idők az ország anyagkészletében is mérhetetlen pusztulást okoztak, a tőkéket pedig csaknem teljesen megsemmisítették. A szanálás sikerének tartóssága tehát elkerülhetetlenné tette ezeknek az állapotoknak megváltoztatását. Ezt célozták az állami beruházások, amelyek egyúttal a gazdasági élet vérkeringésének fejlesztésére, a munkanélküliség csökkentésére és az ország gazdasági erőforrásainak növelésére is szükségessé váltak.

A beruházási tevékenységre módot nyújtott a népszövetségi kölcsön maradványa és az egyes költségvetési évek végén jelentkezett bevételi többlet. A Nemzetek Szövetsége a népszövetségi kölcsönből az 1925/26., az 1926/27. és az 1927/28. költségvetési évekre 50—50 millió aranykoronát, azaz 58—58 millió pengőt szabadított fel, az államháztartás feleslegeiből pedig erre a célra az 1925/26. költségvetési évben 103.3 millió pengő, az 1926/27. költségvetési évben 58.5 millió pengő, az 1927/28. költségvetési évben az eddig rendelkezésre álló adatok alapján 86.5 millió pengő volt fordítható. A beruházások közül a legfontosab-

bak: a budapesti vámmentes kikötő építése, út- és hidépítések, ármentesítések, lecsapolások, a mezőgazdasági termelés előmozdítását célzó beruházások, a földbirtok-reform végrehajtását célzó beruházások, iklakás-építések, tanyai iskolák építése, kórházak építése, a magyar államvasutak és a posta, távirda és távbeszélő beruházásai.

Az eddigi beruházásokkal még egyáltalán nincsenek pótolva a háborús és azt követő súlyos idők, valamint a koronaromlás következményei és így még a következő időkre is jelentékeny összegek lesznek szükségesek beruházásokra.



BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZSÉGI ÉLELMISZERÁRUSÍTÓ ÜZEME

a főváros tulajdona, saját kezelésében.

Ígazgatóság, Központi telep és iroda:

BUDAPEST, IX., SOROKSARI-UT 58 (MARHAKÖZVÁGÓHID)

S Ü R G Ő N Y C I M : Közélelmezés.

TELEFONSZÁMOK:

IGAZGATÓSÁG: Interurbán József 318—41 és József 372—75.

KÖZPONTI KÖNYVELŐSÉG: Telefon József 318—45.

KÖRHÉZELÁTÁSI ÉS GYARMATÁRU OSZTÁLY: József 353—64.

SZÁLLÍTÁST ELLENŐRZŐ OSZTÁLY: József 346—48.

SERTÉSNAGYVÁGÓ ÉS FELDOLGOZÓ ÜZEM: József 349—38.

ÜZEM. GAK: Központi kolbász- és hentesárgyár. Húsnagyvágó üzem. Tojásfeldolgozó és lámpázó telep. Vaj és egyéb tejtermék feldolgozó telep. Baromfi-hizlalda és tolosztály. Baromfi-árusítás. Vad- és szárnyas osztály. Vadásztöltény nagybani árusítás. Pótkávé-gyár. Hűtő- és fagyasztótelepek. Budapest területén 54 saját elárusító üzlet.

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ a Központi Vásárcsarnokban. — Vásárolunk közvetlenül a termelőktől mindennemű hüvelyeseket, friss vaját, tehentúrót, juhgomolyát, élő baromfit és egyéb élelmicikkeket. Az ajánlatokat minőség és mennyiség megadásával kérjük címlinkre megküldeni. A küldeményeket bizományi áru részére: Budapesti Központi Vásárcsarnok. — Egyéb áru részére: Budapest Ferencváros állomásra kérjük feladni.

A Győri Első Takarékpénztár

1844-ben alakult, tehát az ország legrégebbi pénzügyi intézete közé tartozik. Alap- és tartaléktőkéje P 1.000.000, azonkívül jelentékeny titkos tartalékok felett rendelkezik. Az intézet elnöke: dr. Németh Károly udv., tanácsos, főispán; igazgatósági tagjai Csikvándi Ödön földbirtokos, Parkas Mátyás Győr szab. kir. város polgármestere, dr. Hanny Tódor kir. kormánytanácsos, kir. közjegyző, Hlatky Schlichter Gyula mérnök, Hlatky Schlichter Károly téglagyáros, dr. Jerfy Géza Győr szab. kir. városi tiszti főügyész, gróf Klauen-Héderváry Károly nagybirtokos, dr. Korn János ügyvéd, dr. Mayer Lajos ügyvéd, Nirnsee Ferenc nagybirtokos, Richards Richard malomtulajdonos, Sándori Ferenc vaskereskedő.

ARNOLD JÁNOS

lakatosárú és vasszerkezeti gyára
Pécs, Alsómalom-utca 1. ☎ Telefon 218 és 500.

A gyár szilárd alapjait még békében vetette meg, Arnold János, jelenlegi tulajdonosa. Azóta állandó és fokozatos fejlődés kísérte az üzemet, úgyhogy ma Pécs és a Dunántúl ilyenemű gyárai között az első helyen áll. Készítményei a következők: vasszerkezetek, vashidak, vastószervezetek, vaskerítések, vaskapuk, vasajtók és mindennemű mű- és épület-lakatosmunkák. Az üzem azonkívül be van rendezve autógépezésre, gépjávitásra, valamint külön osztálya van «Narag» központi melegvízfűtő berendezésre, csatornázásra és vízvezeték szerelésre is. A gyár Baranya vármegye területére bírja a Renault autók képviselőtét.